

Latvijā medijamie putni

Vistveidīgie		Zosveidīgie	
mednis (10.04.-10.05.)	zosis (16.09.-15.11.)	pīles (aug.2. sestdiena-15.11.)	
rubenis (1.09.-31.10.)	sējas zoss	meža pīle	brūnkaklis
mežzirbe (1.09.-31.01.)	baltpiers zoss	kriklis	cekulpīle
fazāni (1.08.-31.03.)	Kanādas zoss (meža zoss)	prīkšķe	ķerra
		platknābis	gaigala
		pelēkā pīle	kākaulis
		garkaklis	melnā pīle
		baltvēderis	tumšā pīle

Baložveidīgie		Griežveidīgie		Zvirbuļveidīgie (15.06.-30.04.)	
lauku balodis (1.08.-15.11.)	laucis (aug.2.sestd.-15.11.)	pelēkā vārna	žagata		
mājas balodis (1.08.-31.12.)					

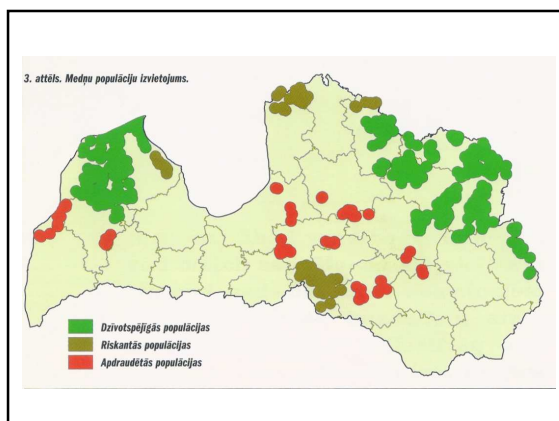
Tārņveidīgie		Sloka (1.08.-15.11.)	

Vistveidīgie putni

Vistveidīgo putnu skaits Latvijā, bioloģija un apdraudējumi

Suga	Latvijā *		Vairošanās	Sezonālas migrācijas	Ligzda	Draudis
	skaits	trends				
mednis	1000-1200	-1	poligāms, kolektīvie riesti	nav	uz zemes	riestu, ligzdu iznīcināšana
rubenis	5000-10000	-2	poligāms, kolektīvie riesti	nav	uz zemes	riestu, ligzdu iznīcināšana
mežzirbe	10000-12000	-2	monogāms, pāru teritoriālisms	nav	uz zemes	ligzdu iznīcināšana

* Pēc Strazds et al. 1994

Vairošanās

- * Monogāmi
- * Oļas – daudz (zosis 4-6, pīles 9-12)
- * Dēj 1 oļu dienā, perē, sākot ar pēdējo, 23-30 dienas
- * Ligzda
 - > uz zemes (sītkāpas)
 - > dobumā (gaigala, lielā gaura)
 - > augstu virs zemes citu putnu ligzdās

- * Perē un mazuļus vadā mātīte (kontakti ar tēviņu līdz šķīšanās)
- * Papildus dējumi pēc postījuma
- * Dispersas kolonijas
- * Tiesme ligzdot kaiļveidīgo kolonijās un salās lielā biežībā (piem., 53 l./02 ha = 265 l/ha; 77 l./045 ha = 175 l/ha)

Dispersija

Jaunputnu dispersijas mehānismi var būt dažādi:

1. Pēcligzdošanas klejošana – nākošās ligzdošanas vietas imprintings – atgriešanās šajā imprintētajā vietā pēc ziemošanas (šim vajadzētu būt gk. mātiņēm).
2. Tēviņa sekošana mātiņēm, kuras (pīlēm) ir uzticīgākas dzimšanas vietai
 - * pāri veidojas ziemošanas vietās (piem., priekšēji) – augsta tēviņu dispersijas varbūtība
 - * pāri veidojas migrācijas laikā – vidēja tēviņu dispersijas varbūtība
 - * pāri veidojas pēc atgriešanās no ziemošanas – zema tēviņu dispersijas varbūtība

Filopatrija = uzticība vietai

- Vecajiem putniem – gandrīz 100%, ja iepriekšējā gadā ligzdots sekmīgi; “divmāju” sistēma gadiem ar atšķirīgu ūdens līmeni
 - Jaunajiem putniem – 50-80% no izdzīvojušajiem (atkarībā no sugas, populācijas piesātinātības u.c.)
- Tas var būt pietiekami (ja ligzdošanas sekmes augstas), un nepietiekami (ja ligzdošanas sekmes zemas) populācijas uzturēšanai

Populācijas struktūra

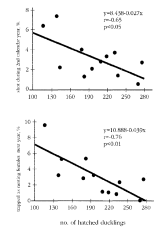
Engures ezerā 20.gs. 60.-70.gados:

Suga	Rezidenti	Vietējie rekrūši	Imigranti rekrūši
Platknābis	45%	44%	11%
Cekulpīle	60%	21%	19%

Stabilā populācijā:

- > Vietējie rekrūši (%) + imigranti rekrūši (%) = veco putnu mirstība (%)
- > Imigrantu skaits = emigrantu skaits

Populācijas biežība un izdzīvotība

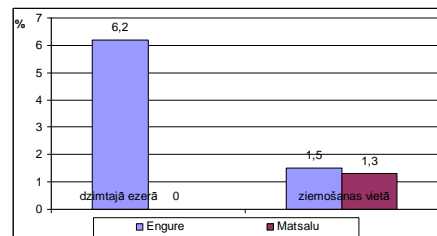
Vairāk izšķīlušies:

- mazāku % nometī
- mazāku % konstatē ligzdojot nākamajā gadā

Jo lielāka populācijas biežība, jo lielāka jauno putnu dabiskā mirstība

Fig. Shows the relationship between the number of hatched doublets and their return survival rate. After 1954

Aktīvais skaita regulācijas periods

Populācijās notiek dabiska lieko īpatņu skaita samazināšanās (cekulpīlei – līdz rudens migrācijas sākumam). Medību radītā mirstība, ja medī skaita samazināšanas aktīvā perioda laikā, līdz zināmā robežai aizvieto dabisko mirstību

Ūdensputnu medību saimniecība

Ūdensputnu medības Z-Amerikā un Eiropā

	Z-Amerika	Eiropa
ziņas par populācijas lielumu	ikgadējas	Vidējās par ilgu periodu
ziņas par vairošanās sekmēm	ikgadējas (pirms medībām)	aptuvenas (pēc medību sezonas)
ziņas par nomedīto skaitu un sastāvu	ikgadējas pa štatiem un kontinentam kopumā	nepilnīgas, ne visās valstīs, parasti ne pa sugām
nomedīšanas apjoma plānošana	ik gadus katram štatam – cik un ko drīkst medīt	NAV
populācijas stāvoklis	stabilas vai augošas	pārsvarā samazinošas
medību regulācija	ir sugas, kuru medīšanas apjomus iesaka palielināt	dominē aizliegšana, samazināšana, saīsināšana

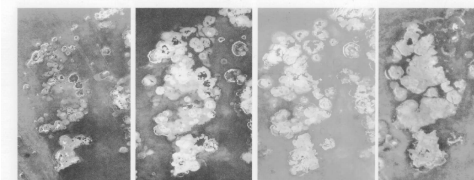
Ko varam darīt Latvijā?

- Monitorēt vietējo populāciju skaita un vairošanās sekmju izmaiņas
- Ar vietējo likumdošanu nodrošināt ilgtspējīgu ūdensputnu medību saimniecību
- Uzlabot vietējo un caurceļojošo ūdensputnu dzīves apstākļus Latvijā

Svarīgi uzturēt optimālu virsūdens augāja struktūru

Viršūdens augāja kā ūdensputnu ligzdošanas biotopa degradācija Engures ezerā

Viršūdens augāja attīstība Lepstā

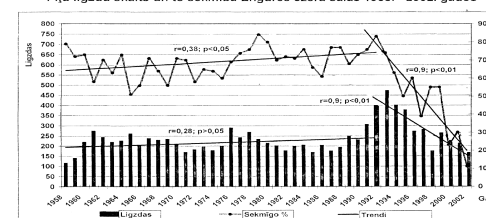
1956 1972 1981 1994

Medību ūdensputniem optimāls augājs Kaņiera ezerā

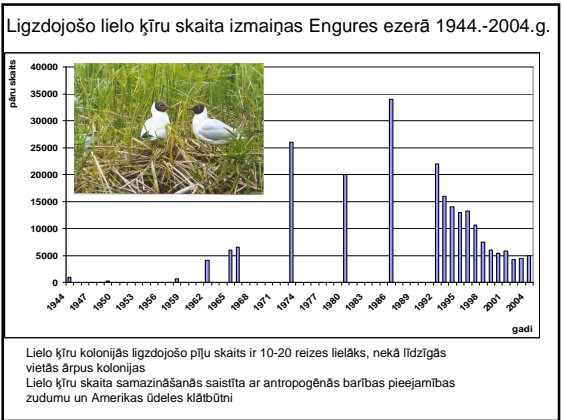
Salas – kādreiz ieteiktas kā perspektīvas pīļu ligzdošanas vietas, kurās uzturams pļavu augājs un nav pieļaujama krastu apaugšana ar niedrēm. Pareizi arī šobrīd, ja varam pasargāt no plēsīgajiem zīdītājiem

Pīļu ligzdu skaits un to sekmība Engures ezera salās 1958. - 2002. gados

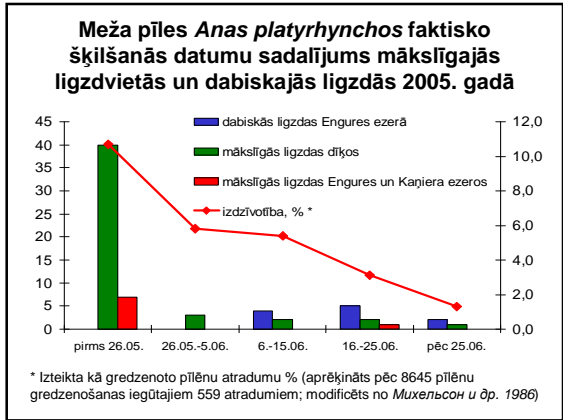
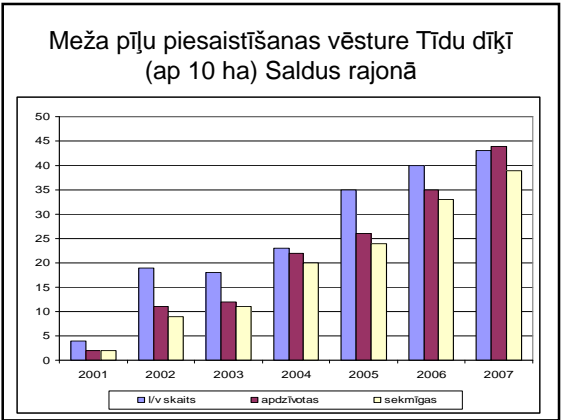
Pīļu skaita un ligzdošanas sekmju samazināšanās kopš 1990. gadu sākuma saistīta ar Amerikas ūdeles, jentotsuņa un lapsas pieaugošo klātbūtni

Amerikas ūdeles māītes "veikums" 10 dienu laikā – 40 lielie ķīri, 5 perējošas pīju māītes un viens zoslēns (Engures ezers, Lopsalrova)

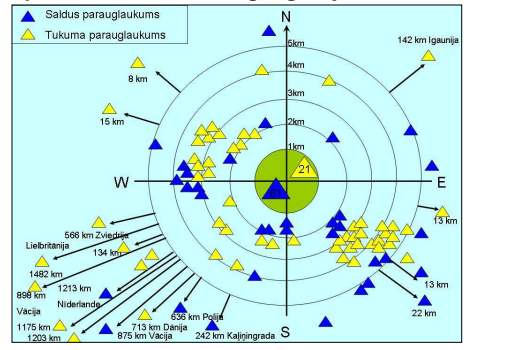

Ligzdojošo kajiveidīgo putnu un pīļu skaita dinamika, pīļu ligzdošanas sekmes un plēsīgo zīdītāju klātbūtne divās Engures ezera salās (iekavās, ja procenti no n<10)

Salu raksturojums	Lopsalrova (0,4 ha)					Kazrova (0,8 ha)				
	1993	1999	2000	2001	2002	1993	1999	2000	2001	2002
Plēsīgo zīdītāju klātbūtne										
Amerikas ūdele	-	-	+	+	+	-	-	-	+	+
Jenotsuns	-	-	-	-	+	-	+	-	-	?
Kajiveidīgie (ligzdu sk.)	950	≥980	0	0	0	2050	~50 (nesekmīgi)	0	0	55
Pīles (ligzdu sk.)	82	39	20	15	5	53	10	1	8	19
Pīļu ligzdošanas sekmes (%)	90	92,1	15,0	6,7	(0)	86,8	0	(100)	(38,0)	32

Mākslīgajās ligzdvietās gredzenoto meža pīļu *Anas platyrhynchos* nomedīšanas ģeogrāfija (nomedīti kā juv)

Paldies par uzmanību!

